

تمایل به پرداخت افراد جهت تأمین نیازهای عمومی شهری از طریق بخش سوم (مطالعه موردی: شهر اصفهان)

مهدی طغیانی¹

استادیار دانشگاه اصفهان

سمیه مهدوی²

کارشناس ارشد اقتصاد دانشگاه رغب اصفهانی

آرمان روشندل³

کارشناس ارشد اقتصاد دانشگاه اصفهان

تاریخ دریافت: 1396/4/3 تاریخ پذیرش: 1397/4/2

چکیده

با گسترش شهرنشینی در جهان، نیازهای مالی شهرداری‌ها افزایش پیدا کرد؛ از این رو شهرداری‌ها به شیوه‌های جدید برای تأمین مالی اقدام کرده‌اند که از آن جمله می‌توان به منابع مالی بخش سوم (استفاده از مشارکت‌ها و کمک‌های خیرین) اشاره کرد. هدف از پژوهش حاضر بررسی تمایل افراد جامعه به منظور پرداخت بخشی از منابع مالی خود در قالب کمک‌های خیر (بخش سوم) با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط است. بدین منظور جامعه آماری شامل خانوارهای مناطق 15 گانه شهر اصفهان و تعداد نمونه با استفاده از روش میشل کارسون 613 خانوار انتخاب شد. این پرسشنامه در اقصای مختلف درآمدی در کلان‌شهر اصفهان توزیع و تکمیل گردیده است. تحلیل داده‌ها با استفاده از الگوی لجیت انجام شد. نتایج نشان داده است که تمایل به پرداخت از هفت متغیر جنسیت، آگاهی از نیازهای شهری، علاقه‌مندی به شهر، انگیزه الهی، شفافیت در فرآیند، وجود نهاد قابل اعتماد و قیمت‌های پیشنهادی تأثیر پذیرفته است. به‌اضافه میزان تمایل به پرداخت برای هر خانواده در شهر اصفهان معادل 64176 تومان در ماه بوده است.

1- m.toghyani@ase.ui.ac.ir

2- Somayehmahdavi14@gmail.com

3- Arman.roshandel@yahoo.com

DOI: 10.22067/erd.v25i16.65363

مقدمه

در اقتصاد ایران، شهرداری به‌عنوان یکی از نهادهای بخش عمومی وظیفه تولید و ارائه عمده کالاها و خدمات عمومی (شهری) مورد نیاز شهروندان را بر عهده دارد. در دهه‌های اخیر به همراه گسترش جمعیت شهری در جهان تقاضا برای خدمات و کالاهای مورد نیاز در شهرها افزایش یافته است. هرچند که نظام تولیدی در شهرها و حواشی آن‌ها به‌شدت رشد نموده‌اند؛ اما تولید کالاهای عمومی و خدمات شهری که باید توسط متولیان و نهادهای عمومی شهری مهیا و ارائه گردد، نتوانسته سرعت و رشد مناسبی داشته باشد. این عدم کارایی نه‌تنها ریشه در مسائل محیطی از جمله نبود ظرفیت‌های لازم برای تولید کالاهای عمومی و شهری دانست، بلکه کمبود منابع مالی شهرداری‌ها و عدم توانایی آن‌ها برای دستیابی به یک نظم مالی قدرتمند از عوامل اصلی این ناکارآمدی تلقی می‌گردد.

با توجه به وظایف شهرداری و ضرورت مداخله آن در تولید کالا و خدمات مورد نیاز شهروندان و همچنین رشد مخارج، بدیهی است که بلافاصله مسئله چگونگی تأمین منابع مالی به‌منظور ارائه این خدمات مطرح می‌گردد؛ چراکه هزینه‌ها با رشد شهرنشینی به‌طور قطع افزایش می‌یابد؛ اما اینکه درآمدها هم به همان اندازه رشد خواهد یافت، چندان روشن نیست (Sharzahi & Majed, 2011).

بودجه سالانه شهرداری‌ها خصوصاً شهرداری کلان‌شهرها، دارای نوسانات فصلی و سالانه است که از اتکای شهرداری‌ها به منابع درآمدی ناپایدار، ناشی می‌شود. وجود سهم بالای منابع درآمدی ناپایدار که بیشتر متکی به مجوزهای ساختمانی‌اند، موجب شده است شهرداری‌ها با عدم اطمینان ناشی از نوسانات درآمدی مواجه شوند. این عدم اطمینان، شهرداری کلان‌شهرها و حتی دولت‌ها را به اندیشه مقابله با آن واداشته است (Akbari & Yarmohammadian, 2012). از این‌رو، ارائه شیوه جدید تأمین مالی که دارای ویژگی‌های مناسب نیز باشد، خواست اکثر مدیران است که در صورت تحقق علاوه بر تأمین مالی شهرداری، کمک شایانی به اقتصاد شهرها نیز خواهد کرد. همان‌طور که ذکر شد با توجه به اینکه شهرداری‌ها معمولاً قادر به تأمین منابع مالی لازم برای پاسخگویی به نیازها و تقاضاهای روزافزون شهروندان نیستند، نقش مشارکت مردم در تعیین سرنوشت خویش بیشتر از همیشه احساس می‌شود. امروزه، سرمایه‌گذاری و مشارکت

مردمی یکی از راه‌های تأمین منابع مالی شهرداری‌ها می‌باشد. در حال حاضر، بخش سوم در حیات اقتصادی کشورهای جهان در حال شکل‌گیری است که پاسخی به ناکامی‌های بازار (بخش خصوصی یا بخش اول) و دولت (بخش عموم یا بخش دوم) است. بخش سوم بخش مستقل یا داوطلب یا بخش اجتماعی اقتصاد نیز نامیده می‌شود. بخش سوم با عناوین دیگری از قبیل "بخش غیرانتفاعی"، "بخش غیررسمی"، "بخش خیریه"، "بخش معاف از مالیات" و "جامعه مدنی" هم شناسایی شده است (Sobagh-Kermani & Agheli, 2004). انجمن‌های داوطلبانه، سازمان‌های غیرانتفاعی و سازمان‌های غیردولتی همگی در این بخش جای می‌گیرند. در واقع، این بخش در بردارنده «همکاری‌های اقتصادی سازمان‌یافته بین شهروندان» است. انفاق، وقف، قرض‌الحسنه، صدقه و نذورات به بخش مردمی، داوطلب و خیرخواه جامعه تعلق دارد که در اصطلاح بخش سوم اقتصاد نامیده می‌شود.

یکی از مزیت‌های موجود برای هدایت سرمایه‌های مردمی به سمت تأمین خدمات عمومی مورد نیاز شهروندان این است که اگر مردم بدانند راهی وجود دارد که می‌توانند دارایی‌های خود را برای همیشه باقی نگاه‌دارند تا دیگران از آن بهره‌برده و منافع آن را در امور خیریه و رفع نیاز جامعه مصرف کنند، رغبت زیادی به آن نشان خواهند داد. از طرفی در جامعه امروزی اکثریت افراد توانمند با توجه به عوامل مختلف تمایل به وقف کامل یک دارایی، به‌عنوان مثال تمام یک کارخانه را ندارند؛ با این وجود می‌توان این افراد را تشویق نمود تا بخشی از درآمد کارخانه را برای مصرف خاصی در نیازهای شهر اختصاص دهند (Dadgar & Saadatfar, 2007).

بخش سوم اقتصاد به‌ویژه نهاد وقف با سرمایه‌گذاری در امور عام‌المنفعه که اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد جوامع دارد، به انباشت سرمایه فیزیکی کمک کرده است (Jahaniyan, 2011). یک استفاده از وقف کاربرد آن به‌عنوان ابزاری جهت تولید یک محصول عمومی است. ساختن جاده، مسجد، مدرسه، بیمارستان، مراکز فرهنگی و فضاهای سبز از این نمونه است. بدیهی است مشارکت مردم در تأمین کالاها و خدمات عمومی شهری به‌ویژه در شرایط بحرانی نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه و پیشرفت جامعه داشته است در این صورت بخش سوم دارای نوعی آثار مثبت خواهد بود که باعث گسترش رفاه عمومی و افزایش کارایی اقتصادی جوامع خواهد شد؛ لذا مسئله پیش روی این پژوهش این است که آیا در حال حاضر همچنان مردم تمایل به پرداخت، جهت تأمین مالی نیازهای عمومی شهری (اعم از کالاها و خدمات عمومی شهری) را دارند؟ و این تمایل

به پرداخت به چه میزان است؟ در ادامه به‌طور اجمالی به چگونگی و شیوه پرداختن به مسئله در تحقیق حاضر اشاره شود.

ادبیات نظری پژوهش

در نظام حساب‌های ملی سازمان ملل، دولت به‌عنوان بخش اول و بنگاه‌های خصوصی و فعالیت‌های آن به‌عنوان بخش دوم تعریف شده‌اند در این نظام همچنین بخشی به نام بخش سوم وجود دارد که بخش سوم همان سازمان‌های تأسیس شده توسط افراد به‌صورت داوطلبانه، جهت دنبال کردن اهداف اجتماعی می‌باشد. در واقع این بخش جزء هیچ‌یک از دو بخش دیگر نیستند؛ اما بسیار برجسته به فعالیت‌های اقتصادی می‌پردازند و در دهه‌های اخیر حجم بالایی از تولید داخلی بسیاری از کشورها را تشکیل می‌دهند. با اینکه اصطلاح "بخش سوم" را ایتیزیونی (Etiziono) در سال ۱۹۷۳ اولین بار مطرح کرد؛ اما نخستین مطالعه‌هایی که نهادهای غیرانتفاعی را به‌عنوان بخش سوم اقتصاد مورد بررسی قرار دادند، هانسمن و ویسبورد بودند که مبانی نظری بخش سوم را پایه‌ریزی کردند و پس از آن مطالعه‌های فراوانی در این باره صورت گرفت. از نظر ایتیزیونی بخش سوم، بخش جایگزین و جدایی است که برقرارکننده تعادل بین دولت و بازار می‌باشد. از نظر وی اگر نهادی نه از طریق بازار و نه از طریق دولت اداره شود باید آن را جزء بخش سوم در نظر گرفت (Derakhshan, 2014). در تعریف دیگر از بخش سوم چنین آمده است که بخش سوم که بخش مستقل یا داوطلب یا بخش اجتماعی اقتصاد نیز نامیده می‌شود. دو جزء اقتصاد اجتماعی و بخش غیرانتفاعی، تعیین‌کننده بخش سوم و مجموعه سازمان‌هایی که نه متعلق به بخش سرمایه‌داری و نه متعلق به بخش دولتی هستند (Sobagh-Kermani & Agheli, 2004)

بخش سوم در طول صدها سال از طریق بخشیدن بهترین اموال خود کارهای ارزشمندی را در امور گوناگون انجام داده است. یکی از مصادیق بخش سوم، موقوفاتی است که با بخشیدن آن سعی در خدمت به جامعه داشته‌اند. دقت نظر واقفان در وقف نامه‌ها، شروطی که درباره انواع و تنوع مصارف قرار داده‌اند می‌تواند نوع دیدگاه به موقوفات را دقیق‌تر نمایش دهد. با بررسی برخی از مصارف وقف در ایران می‌توان دریافت که بخشی از موقوفات جهت تأمین نیازهای شهروندان مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

مواردی از موقوفات که در ایران صرف خدمات عمومی شهری شده است در جدول زیر ارائه

شده است. این موقوفات به دو دسته خرد و کلان تقسیم می‌شود. خدمات شهری و عمومی خرد مانند تأمین روشنایی، حق التدریس مدارس و ... که بیشتر از طریق خیرین صورت گرفته است و دسته دوم خدمات شهری کلان مانند ساخت پل، کاروانسرا و ... که بیشتر توسط شاه و درباریان انجام شده است.

جدول ۱: تأمین نیازهای شهری در برخی از موقوفات

موضوع	موقوفه	متن وقف نامه
تأمین روشنایی	موقوفه دکان پنبه- دوزی 1324 ه.ق	... برای روشنایی مسجد ذکر الله که مال الاجاره آن را بعد از تعمیر آن که لازمه بقاء عین موقوفه است، صرف روشنایی مسجد مزبور نمایند.
	موقوفه مزرعه قلعه- خان و حسن آباد قهاب سال 1278 ه.ق	... در تمام سال روشنایی در مسجد جامع (اصفهان) صرف شود.
تأمین هزینه- های جاری مدرسه	موقوفه خان انارفروشان 1057 ه.ق	و ثانیاً آنچه از ربع و حاصل و نما و مستقل موقوفات مزبوره حاصل و به قبض و حیطه ضبط و حفظ متولی یا قائم شرعی او در هر مرتبه درآید بعد از وضع حقوق دیوانیه مستمره و مایحتاج و مؤونات زراعت و عمارت موقوف علیه و محال موقوفه شود به مصارف و وظایف مدرس و طلبه و خادم مدرسه رفیعه صرف شود.
حق التدریس مدرس	موقوفه شاه سلطان حسین 1123 ه.ق	و مبلغ پنجاه تومان تبریزی به صفة حق التدریس تسلیم مدرسی که متولی شرعی به جهت مدرسه مبارکه مزبوره تعیین نموده باشد نمایند...
سقاخانه	موقوفه جنب مسجد کمر زرین و سر بازار غاز سال 1110 ه.ق	وقف مخلد شرعی و حبس موبد اسلامی نمود همگی و تمامی دو سقاخانه و حجرات مزبوره ... اما سقاخانه‌ها را، بر کافه مؤمنین و مؤنات و مسلمین و مسلمات...
ساخت حمام، پل، چاه و آب- انبار و نیز تعمیر آن‌ها	موقوفه مزرعه اشرف آباد سال 1372 ه.ق	پنجم: ساختن یا تعمیر حمام و ساختن و تعمیر پل و حفر چاه آب و ساختن آب‌انبار برای خوراک و زراعت در زمانی که لازم و مقتضی باشد. ششم، تعمیر کردن حمام و چاه آب و پل و آب‌انبارهای مخروبه.
قنات	موقوفه قریه آدریان 1373 ه.ق	... وقف نمودند که عوائد و منافع آن بعد از وضع مصارف محلی و نقب قنات و غیره صرف در تعظیم شعائر اسلامی و...

مأخذ: مرکز اطلاعات سازمان اوقاف

علاوه بر ایران در کشورهای مختلف دنیا روش‌های جلب مشارکت مردمی در تأمین نیازهای شهری مطرح بوده است. در ادامه به تعدادی از این موارد اشاره می‌شود.
شهر لندن: در شهر لندن خدمات شهری متنوعی برای کمک‌های مردمی معرفی شده است که

از آن جمله می‌توان به جاده‌ها و حمل و نقل، برنامه‌های آبرسانی، محیط‌زیست و فضای سبز، برنامه‌های حمایت از رفاه حیوانات، انجمن‌ها و برنامه‌های نظافت پایین شهر و ... اشاره کرد. تأمین مالی خصوصی از جانب مردم (وقف درآمدهای آنان و یا مبلغ مشخص) از طریق پست کردن چک به همراه پیوست نامه فرم‌هایی که در سایت وقف شهرداری وجود دارد به آدرسی در شهر لندن ارسال می‌شود. پس از ارسال، کد رهگیری به فرد مورد نظر داده می‌شود، که از طریق سایت، یا ایمیل و یا تلفن می‌تواند چگونگی مصرف مبلغ مورد نظر را دنبال کند. به‌عنوان مثال اگر یک درخت در یک مکان خاص از شهر که نیاز به درخت هم دارد، به یادبود فردی خاص موضوع مورد نظر او باشد، به محض کاشت درخت به فرد خیر و واقف اطلاع‌رسانی می‌شود. یا زمانی که او برای پیگیری وقف خود کد رهگیری وقف را در سایت وارد کرد تاریخ درختکاری و محل دقیق آن ظاهر می‌شود.

شهرداری آنچاریج (بزرگ‌ترین شهر آلاسکا): در سایت شهرداری مردم می‌توانند هر یک از خدمات شهری را که شهرداری مسئولیت آن را بر عهده دارد و در حال حاضر خدمت‌رسانی می‌کند، و به نظر آن‌ها شهر و محله‌ی آن‌ها نیازمند سطح بیشتری از خدمات مربوطه است، انتخاب نموده و مبلغی که خود به‌تنهایی و یا با همکاری اهالی محل جمع‌آوری نموده‌اند به دو روش پست کردن چک به همراه فرم مربوطه و یا پرداخت اینترنتی به دست شهرداری برسانند. لازم به ذکر است اگر مبلغ مورد نظر از ۵۰ درصد مبلغ مورد نیاز برای ارائه‌ی خدمات مربوطه بیشتر باشد، شهرداری اقدام به ارائه‌ی خدمت یا خدمات مربوطه خواهد کرد و مابقی هزینه‌ها را خود تأمین می‌کند. با این پرداخت مردم از دو مسئله بهره‌مند می‌شوند یکی خدمات بیشتر شهری و دیگری معافیت مالیاتی. برخی از خدمات آن عبارتند از: کتابخانه، لوازم سرگرمی، استخر، پارک، حمل و نقل عمومی، نیروی پلیس، آتشنشانی، سلامت عمومی، خدمات اجتماعی، جاده و اصلاح آن و ...

سازمان غیرانتفاعی شهری هندوستان: سازمان غیرانتفاعی «من شهرم را دوست دارم» در شهر فریدآباد^۱ با هدف آبادسازی شهر به مکانی بهتر برای زندگی تأسیس شد که هرگونه نیاز و

1- Faridabad, Haryana

مسئله‌ای که در شهر مشاهده شد را به‌طور دقیق ارزیابی نموده و برای حل آن اقدامات لازم را انجام دهند. خدماتی که در این سازمان انجام شده و در حال انجام است عبارتند از: تعریض خیابان، تأسیس زمین‌بازی، نظافت و جمع‌آوری زباله‌ها از محل‌هایی که شهرداری آن‌ها را جمع نمی‌کند، برگزاری مراسم‌های تفریحی، لباس‌هایی که مردم استفاده نمی‌کنند و تمیز کردن و اصلاح آن‌ها برای افراد فقیر و کم‌درآمد به‌ویژه در زمستان، کاشت درخت و ایجاد فضای سبز شهری (در دست انجام) و بسیاری فعالیت‌های دیگر. این سازمان موفق شد جایزه قلب طلایی ۱ در همایش لندن در بین انجمن‌های اجتماعی در کشورهای مختلف را از آن خود کند. جالب توجه است که در هندوستان با شهرت یافتن این سازمان نسبتاً کوچک و موفقیت‌های بسیار آن در مشارکت در تأمین مالی و انجام خدمات شهری به‌طور هم‌زمان در ۸ شهر مختلف اقدام به تأسیس چنین سازمانی شده است که البته هنوز هیچ‌یک سابقه قابل توجهی ندارند (Derakhshan, 2016).

علاوه بر موارد ذکر شده، در جدول زیر نیز به موقوفه‌های مشابه به‌منظور تأمین نیازهای شهری در سایر کشورها پرداخته است.

جدول ۲: تأمین نیازهای شهری در برخی از خیریه‌های خارج از کشور

موضوع	موقوفه یا خیریه	توضیحات

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

استفان مادر^۱ اولین فردی بود که در پارک‌های ملی سرمایه‌گذاری کرد و به نیت خیر خواهانه به صورت داوطلبانه مبالغ عظیمی را برای توسعه‌ی پارک و فضای سبز اختصاص داد. او که از حمایت از فضای سبز بسیار لذت می‌برد در سال ۱۹۱۵ با همکاری دوستان خود جاده‌ای تيوگا^۲ که به همراه فضای سبزی با نام یوزمیت^۳ در کالیفرنیا را خریداری کرد و آن را به‌عنوان پارک ملی کالیفرنیا وقف نمود.	وقف پارک ملی کالیفرنیا	تأمین مالی پارک‌ها
در صورت مراجعه یکی از نزدیکان متوفی این سازمان مدیریت مراسم را به عهده می‌گیرد. در صورت پرداخت هزینه توسط خانواده متوفی، این مبلغ صرف امور خیر خواهد شد. بسیاری از مردم پول بیشتری نسبت به قیمت اصلی خدمات سازمان به آن کمک می‌کنند تا سازمان بتواند فعالیت‌های خود را توسعه دهد. در صورتی عدم پرداخت هزینه سازمان از محل این کمک‌ها آن را تأمین می‌نماید. همچنین بخشی از این پرداخت‌ها سرمایه‌گذاری می‌شود و از سود آن در جهت نظافت و تعمیرات در قبرستان‌ها استفاده می‌شود.	اتحادیه‌ی مشتریان خاکسپاری^۴	تأمین مالی قبرستان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

- 1 Stephen Mather
2 Tioga Road
2- Yosemite
3- Funeral Consumers Alliance
4- John Harvard Funeral Consumers Alliance

ایشان در زمینه‌ی فراهم‌سازی محیط-های آموزشی و البته کتابخانه فعالیت بسیاری کرد و در سال 1636 کتابخانه‌ی هاروارد را تأسیس نمود.	موقوفه‌ی جان هاروارد ^۱	تأمین مالی کتابخانه و سالن مطالعه
ایشان در سن 65 سالگی شرکت خصوصی خود را فروخت و مابقی زندگی خود را صرف فعالیت‌های خیرخواهانه کرد. علاقه‌مندی او در کمک‌های خیریه‌ای به موضوع آموزش و صلح جهانی اختصاص داشت.	اندرو کمبریج	
این دانشگاه با ایجاد فضایی مجازی برای دانشگامیان، محققان، خیرین، دسترسی به کتاب‌های روز دنیا در فضای علمی را به صورت رایگان فراهم می‌کند. این کتابخانه توسط مسلمانان طرح و برنامه‌ریزی شده است و هدف آن توسعه‌ی علمی مسلمانان، فرهنگ‌سازی و جهت‌دهی فرهنگی است.	کتابخانه‌ی مجازی دانشگاهی آمریکایی قاهره	

مأخذ: درخشان، ۱۳۹۵

همان‌طور که ذکر گردید در گذشته بخشی از منابع مالی خدمات شهری در ایران توسط موقوفات انجام شده است؛ اما در دنیای امروز گستردگی و تنوع خدمات شهری، شهرداری‌ها را با مشکلاتی مواجه کرده است، در کشورهای مختلف به منظور رفع این مشکل از مشارکت‌های مردمی مردم به منظور تأمین این خدمات استفاده می‌کنند. حال سؤال اصلی این است که آیا در کشور ما نیز می‌توان از مشارکت‌های مردمی برای تأمین مالی خدمات شهری استفاده نمود؟ آیا مردم تمایل دارند که منابع مالی را که در بخش سوم (از جمله وقف، نذر و ...) هزینه می‌کنند، صرف تأمین خدمات شهری نمایند؟ اگر که مردم تمایل به همکاری با این بخش را دارند، میزان پرداخت خانوارها به چه میزان است؟ در این پژوهش سعی بر آن شد تا میزان این تمایل به

1- Andrew Carnegie

پرداخت بررسی و محاسبه شود. علاوه بر آن عوامل مؤثری که باعث افزایش یا کاهش این پرداخت‌ها خواهد بود نیز استخراج گردد.

در زمینه بخش سوم (به خصوص وقف) و نحوه تأمین مالی شهرداری‌ها مطالعاتی صورت گرفته است، اما در جستجوهای انجام شده، پژوهشی که در آن به تأمین مالی خدمات شهری با استفاده از بخش سوم اقتصاد پردازد، موردی یافت نشد. در ادامه به مطالعات مشابه داخلی و خارجی صورت گرفته در این زمینه اشاره خواهد شد.

Abdoli (1393) در پایان‌نامه خود به بررسی اهداف مربوط به عوامل مؤثر در جلب مشارکت شهروندان اصفهانی در تأمین مالی خدمات شهری می‌پردازد. در میان عوامل متعددی که بیان می‌کند در درجه اول پاداش اخروی با فاصله‌ای قابل توجه بالاترین رتبه را به نسبت سایر عوامل کسب کرده است، در درجه دوم تمایل به اختصاص منابع در زمینه بهداشت و سلامت بیشترین رتبه را دارد. می‌توان اذهان مردم را توسط انگیزه‌های معنوی به سمت تأمین این نیاز سوق داد. علاوه بر این تأمین ارزش‌های انسانی، کسب شهرت و عزت، افزایش ساختار پایدار شهری، تعلقات اجتماعی، مهارت‌یابی، انگیزه‌های حمایتی، اعتماد به سازمان‌های متولی و سهولت در فرایند وقف به ترتیب از جمله عوامل تأثیرگذار بر جلب مشارکت شهروندان در تأمین مالی خدمات شهری می‌باشد.

Azeri (2014) در پایان‌نامه خود به ارائه راهبرد مناسب جهت ارتقاء جایگاه بخش سوم اقتصاد (وقف) در تأمین نیازهای بخش عمومی شهری پرداخته است. در این پژوهش نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای نهاد وقف شهری و راهبردهای مناسب جهت ارتقاء جایگاه وقف به منظور تأمین نیازهای شهری با استفاده از تحلیل SWOT پرداخته است و از طریق مدل تحلیل سلسله مراتبی^۱ "اعتمادسازی" را به عنوان بهترین راه کار جهت ارتقاء جایگاه وقف در زمینه تأمین خدمات بخش شهری اصفهان معرفی کرده است.

Akbari, Samati, Samadi and Nasr Esfahani (2010) در مقاله خود با روش توصیفی به ارائه الگویی برای تأمین مالی خدمات شهری و دولت‌های محلی می‌پردازند. عدالت، شفافیت،

کارایی، پایداری و کفایت به‌عنوان معیارهای این الگو معرفی و با استفاده از الگوی تصمیم‌گیری چند معیاره رتبه‌بندی و الگوی تأمین حداقل مخارج، مدل‌سازی شده است. نتایج نشان می‌دهد که معیار عدالت و شفافیت بالاترین درجه اهمیت را در زمینه‌ی تأمین مالی شهر نسبت به دیگر معیارها دارد.

Zuki (2012) در مقاله‌ای تحت عنوان «وقف و نقش آن در امور اجتماعی» به روش توصیفی به دو تفسیر بارز بر وقف می‌پردازد. در مرحله اول این‌گونه گفته می‌شود که بر اساس موفقیت‌های تاریخی وقف در ارائه خدمات در جوامع مسلمان، درس‌های مفیدی برای احیای فرهنگ وقف برای ارائه کالاهای عمومی در جوامع امروزی یاد گرفته می‌شود. مرحله دوم، مؤسسات وقفی با اتخاذ روش‌های مدرن، خدمات بهتر و کارآمدتری ارائه می‌کنند. همان‌گونه که در گذشته بخش وقف دارای پتانسیل قوی برای تبدیل شدن به بخشی از یک جامعه مدنی قوی برای ترویج رفاه اجتماعی و کاهش نابرابری، بوده است. این پژوهش به بررسی نقش وقف در پردازد که بخش وقف چگونه می‌تواند در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع امروزی نقش ایفا کند.

Ruhlling (2005) در مقاله‌ای خود، پیرامون کشور پرو بیان می‌کند که حکومت‌های محلی در سر تا سر جهان در حال تلاش برای افزایش درآمد، به‌منظور ارائه خدمات شهری می‌باشند. نویسنده صرفاً اخذ مالیات بر دارایی را بر مبنای تجربه سایر کشورها به‌عنوان بهترین راهکار مناسب تأمین مالی شهرداری ارائه می‌کند و میزان اتکا به این منبع و پایداری منابع مالی را بحث نمی‌کند.

الگوی پژوهش

نوع پژوهش کاربردی و نوع مطالعه پژوهش توصیفی- علی می‌باشد. گردآوری ادبیات موضوع، از کتب، مجلات، مقالات، پایان‌نامه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی اینترنتی صورت گرفت. در این مطالعه ابتدا به‌صورت پیمایشی و بر اساس پرسشنامه‌ای که با استفاده از تکنیک‌های موجود در روش ارزش‌گذاری مشروط^۱ طراحی گردید، اطلاعات لازم جمع‌آوری و تحلیل گردید. ارزش‌گذاری مشروط روشی برای درک کالاهای غیربازاری است؛ زیرا با به وجود آوردن

بازاری فرضی توانایی افراد را برای درک آن فراهم می‌آورد، به گونه‌ای که معمولاً افراد تمایل دارند از طریق مقایسه شناختی از یک بازار فرضی کالا در یک گروه مشابه، به حالت نرمال نزدیک شوند (Tolui & Rashidpour, 2008) به عبارتی در روش ارزش‌گذاری مشروط، با طراحی یک بازار فرضی برای مفهوم مورد نظر (که قیمتی برای آن تعیین نشده است) با استفاده از پرسشنامه، در مورد مبلغ تمایل به پرداخت سؤال می‌شود. حساس‌ترین مرحله ارزش‌گذاری مشروط تنظیم پرسشنامه می‌باشد؛ چراکه در صورت عدم رعایت اصول در مرحله طراحی پرسشنامه، نتایج حاصل از پژوهش به دلیل مشکلات اریب بودن از اعتبار مفهومی چندانی برخوردار نخواهد بود (Cameron and James., 1987).

روش تخمین تمایل به پرداخت با استفاده از مدل لجیست

در مدل لجیست متغیر وابسته به صورت کیفی (موهومی) است و متغیرهای مستقل می‌توانند ترکیبی از متغیرهای کیفی و یا کمی باشند؛ و ممکن است فقط با دو حالت پرداخت (یک) و یا عدم پرداخت (صفر) روبرو باشد و یا بیش از دو حالت را به خود اختصاص دهد. به همین دلیل این مدل‌های گسسته را مدل‌های احتمال دوتایی^۱ می‌نامند. چنانچه هر مشاهده را یک آزمون برنولی فرض کنیم، در این صورت برای مشاهده i ام، رابطه احتمالی زیر برقرار خواهد بود:

$$P(Y = y_i) = P_i^{y_i} (1 - P_i)^{1-y_i} \quad (y_i = 0,1) \quad \text{رابطه ۱}$$

که در آن احتمال وقوع پیشامد مورد نظر در مشاهده i - ام و y_i نیز مقدار متغیر تصادفی است که می‌تواند بر حسب مورد، صفر یا یک باشد، در این صورت جمع احتمالاً به صورت رابطه زیر خواهد بود و با جای‌گذاری $P_i = \frac{e^{\beta'X}}{1+e^{\beta'X}}$ و لگاریتم گرفتن از رابطه فوق خواهیم داشت:

$$\ln L=1 = \sum_{i=1}^n y_i \ln\left(\frac{e^{\beta'X}}{1+e^{\beta'X}}\right) + \sum_{i=1}^n (1 - y_i) \ln\left(\frac{1}{1+e^{\beta'X}}\right) \quad \text{رابطه ۲}$$

بدین ترتیب برآورد ضرایب مستقل (یعنی بردار β') از طریق حداکثر کردن رابطه فوق به دست می‌آید که توسط مشتق‌گیری نسبت به هر یک از ضرایب متغیرهای مستقل و مساوی صفر قرار

دادن هر یک از مشتق‌ها محاسبه می‌شود (Erfanifar et al., 2014)

با توجه به مبانی نظری ارائه شده، تابع تمایل به پرداخت پژوهش به صورت زیر معرفی می‌شود.

$$Y = C + \beta_1 GEN + \beta_2 AWARE + \beta_4 IN + \beta_5 MOTI + \beta_6 TRANS + \beta_7 TR + \beta_8 BID + \varepsilon_i$$

رابطه ۳

جدول ۳: متغیرهای مورد بررسی در مدل لاجیت

متغیر مدل	معادل فارسی
GENDER	جنسیت
AWARENESS	آگاهی از نیازهای شهری
INTEREST	علاقه‌مندی به شهر
MOTIVATION	جلب رضای الهی
TRANSPARENCE	شفافیت در عملکرد
TRUST	وجود نهاد قابل اعتماد
BID	قیمت پیشنهادی

متغیرهای کیفی مدل از جمله اندازه‌گیری میزان علاقه‌مندی، جلب رضای الهی و ... با استفاده از طیف لیکرت اندازه‌گیری شد و متغیرهای کمی از جمله قیمت پیشنهادی، درآمد و ... از طریق مبالغی که پاسخ‌دهندگان به آن اشاره می‌کردند اندازه‌گیری و مورد استفاده قرار گرفت. اقتصاددانان برای اینکه بدانند افراد چقدر مایلند برای یک کالا یا خدمت پردازند تابع مطلوبیتی را استخراج کرده‌اند که مستقیماً از مصرف‌کننده می‌پرسد که چقدر مایل است پردازد و از این طریق منافع حاصل از خدمات و کالاها را به صورت ریالی تحلیل می‌کنند. در این تابع مطلوبیت مقدار مطلوبیت فرد در حالت پرداخت این مبلغ برای تأمین نیازهای شهری بیشتر از حالت عدم پرداخت آن باشد. تابع مطلوبیت غیرمستقیم فرد را می‌توان به صورت زیر نوشت Lee (and Han, 2002):

$$U(1, INC - BID; S) + \varepsilon_1 \geq U(0, INC; S) + \varepsilon_0 \text{ و } dU = dU(INC, BID, S)$$

رابطه ۴

که در آن U مطلوبیت غیرمستقیم فرد، INC درآمد فرد، BID مبلغ پیشنهادی، S دیگر ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی فرد، ε_0 و ε_1 متغیرهای تصادفی با میانگین صفر و توزیع نرمال

اجزای اخلاص می‌باشند. با جایگذاری تابع مطلوبیت در روابط ۷ و ۸ قیمت پیشنهادی و تمایل به پرداخت محاسبه خواهد شد.

همان‌طور که ذکر شد در این تحقیق برای بررسی تأثیر متغیرهای توضیحی مختلف بر میزان تمایل به پرداخت افراد، از مدل رگرسیونی لجیت استفاده می‌شود. بر اساس مدل لجیت احتمال اینکه i امین فرد یکی از قیمت‌های پیشنهادی را بپذیرد به صورت (Hanemann, 1984):

$$P_i = F_{\eta}(dU) = \frac{1}{1 + \exp(-dU)}$$

$$= \frac{1}{1 + \exp\{-(\alpha + \beta BID + \gamma INC + \theta S)\}}$$

رابطه ۵

که برای محاسبه مقدار انتظاری تمایل به پرداخت^۱ از روش انتگرال‌گیری عددی در محدوده صفر تا بالاترین قیمت پیشنهادی (A) استفاده می‌شود؛ بنابراین مقدار انتظاری WTP به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$E(WTP) = \int_0^{Max} F_{\eta}(dU) dB = \int_0^{Max} \left(\frac{1}{1 + \exp\{-(\alpha + \beta BID + \gamma INC + \theta S)\}} \right) dB$$

رابطه ۶

که E(WTP) مقدار انتظاری WTP و عرض از مبدأ است. مقدار مبلغ نهایی تمایل به پرداخت پاسخ‌گویان از طریق فرمول یادشده در بالا، محاسبه خواهد شد.

جامعه آماری و تعیین حجم نمونه: جمعیت خانوارهای مناطق ۱۵ گانه شهر اصفهان به عنوان جامعه آماری انتخاب شد. روش نمونه‌گیری با توجه به جدول میشل کارسون تعداد ۶۱۳ نفر در نظر گرفته شد که روش محاسبه آن در ادامه آمده است. در این پژوهش به منظور محاسبه پارامترهای مورد نیاز، تعداد ۳۰ پیش پرسشنامه توزیع گردید. بعد از بررسی نرمال بودن جامعه، مبالغ پیشنهادی حجم نمونه تعیین گردید. میشل و کارسون پیشنهادهایی را برای اندازه نمونه و سطوح دقت در مطالعات ارزش‌گذاری مشروط ارائه کردند؛ که عبارتند از:

$$\longrightarrow 528N = \left(\frac{1/96 \times 1/76}{.15} \right)^2 = N = \left[\frac{Z_{\bar{V}}}{\delta} \right]^2$$

رابطه ۷

با توجه به محاسبات انجام شده و بررسی جدول میشل کارسون، حجم نمونه در دامنه ۶۸۳-

1- Willing to pay (WTP)

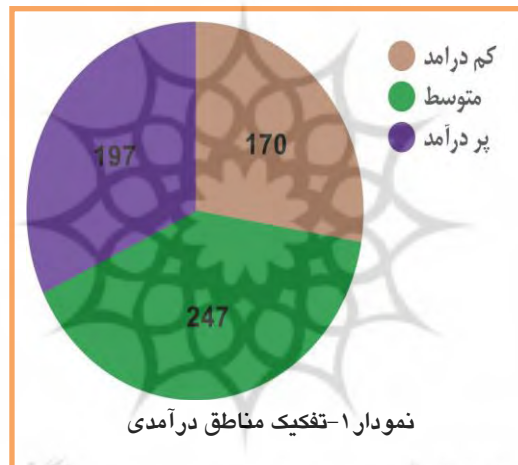
۵۰۸ قرار گرفت که در این پژوهش تعداد ۶۱۳ پرسشنامه را به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد.

یافته‌های تحقیق

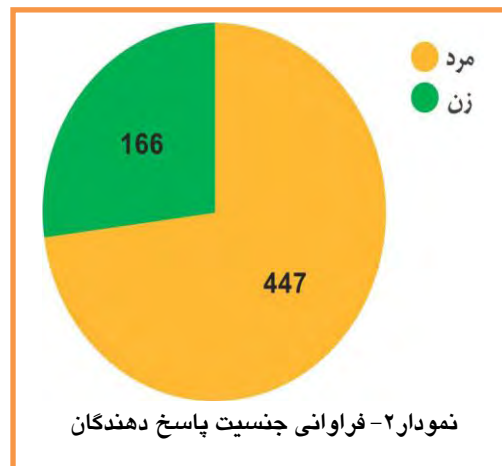
وضعیت پرسش‌شوندگان به لحاظ جنسیت و تفکیک مناطق درآمدی:

همان‌طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود ۲۸٪ از افراد نمونه کم‌درآمد، ۴۰٪ دارای درآمد متوسط و ۳۲٪ از درآمد خوبی برخوردارند. طبقه‌های درآمدی به این صورت انجام شد که درآمد ماهانه زیر ۲ میلیون افراد کم‌درآمد، بین ۲ تا ۵ میلیون درآمد متوسط و بالای ۵ میلیون جزء خانواده‌های پردرآمد محسوب می‌شدند.

نمودار ۲ درصد فراوانی جنسیت پرسش‌شوندگان را نشان می‌دهد که تقریباً ۲۸٪ پرسش‌شوندگان را زن‌ها و ۷۳٪ آن را مردها تشکیل می‌دهند. دلیل این مسئله این است که مردان بیشتر از زنان، بار مالی خانوار را به دوش می‌کشند؛ بنابراین مردان بیشتر از زنان در تأمین نیازهای شهری مشارکت دارند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

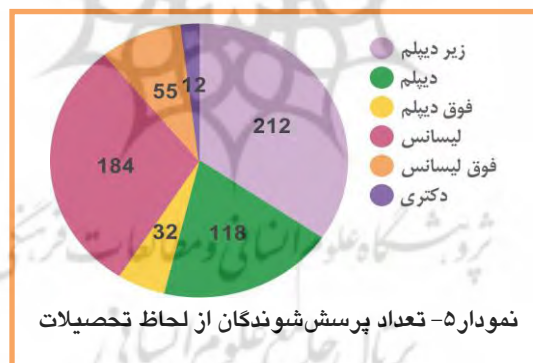
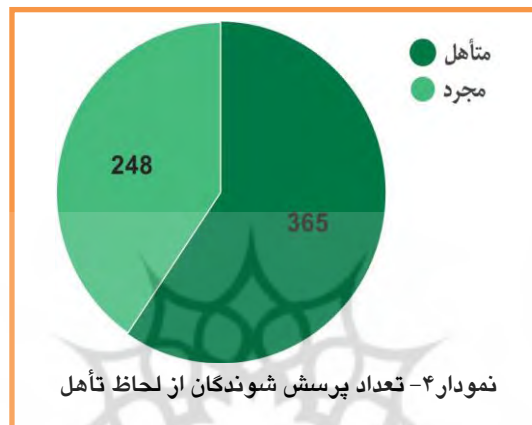
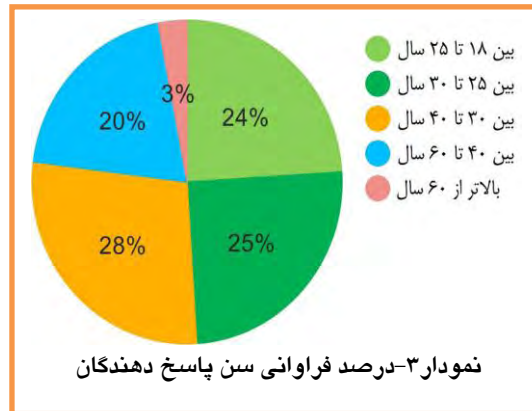
وضعیت پرسش‌شوندگان از لحاظ سن و وضعیت تأهل:

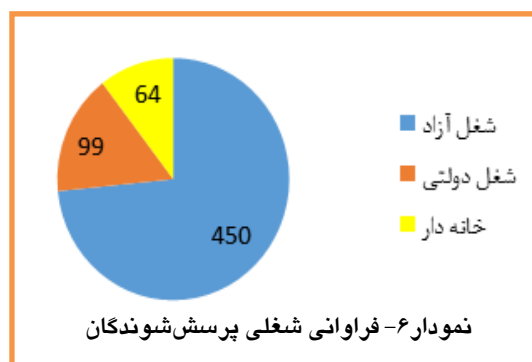
درصد فراوانی سن پرسش‌شوندگان در نمودار ۳ نمایش داده شده است، بر اساس طبقه‌بندی صورت گرفته ۵۹٪ از افراد نمونه متأهل و ۴۱٪ مجرد بوده‌اند.

طبقه‌بندی سنی نیز در ۵ دسته و بر مبنای درآمد نمونه انجام شده است. افراد بین ۱۸ تا ۲۵ سال معمولاً دانشجوی و بدون درآمدند، درصد فراوانی این دسته ۲۴٪ بوده است. طبقه‌ی سنی ۲۵ تا ۳۲ سال معمولاً شاغل و کم‌درآمد هستند که ۲۵٪ از جمعیت نمونه را به خود اختصاص می‌دهند. ۲۸٪ از نمونه افراد بین ۳۲ تا ۴۲ سال هستند که دارای ثبات شغلی با درآمدی قابل قبولی هستند، اما پس‌انداز چندانی ندارند. سنین ۴۲ تا ۶۲ اشتغالی دائم با درآمدی ثابت هستند که از لحاظ جسمی توانایی انجام فعالیت‌های اقتصادی را دارند که ۲۰٪ از حجم نمونه را به خود اختصاص می‌دهند و افراد بالای ۶۲ سال که ۳٪ از کل نمونه را تشکیل می‌دهند بازنشسته هستند و به دلیل کهولت سن، توانایی انجام فعالیت اقتصادی زیادی را ندارند، اما از پس‌انداز خوبی بهره‌مند هستند.

وضعیت پرسش‌شوندگان از لحاظ تحصیلات و وضعیت شغلی:

نمودار ۵ وضعیت تحصیلات نمونه را نشان می‌دهد. درصد فراوانی هر یک از طبقه‌های شغلی به این قرار است که زیر دیپلم ۳۴٪، دیپلم ۱۹٪، فوق‌دیپلم ۵٪، لیسانس ۳۰٪، فوق‌لیسانس ۹٪ و دکتری ۲٪ از حجم نمونه را به خود اختصاص داده است که از این جمعیت ۷۳٪ شغل آزاد، ۱۷٪ شغل دولتی و ۱۰٪ بدون شاغل یا فاقد شغل ثابت بوده‌اند.

مأخذ: یافته‌های پژوهش

۴-۴- برآورد الگوی مدل لوجیت

با توجه به مبانی ارائه شده در این قسمت به محاسبات مدل پرداخته شده است. متغیرهای مستقل در مدل لاجیت عبارتند از: جنس، قیمت پیشنهادی، آگاهی از نیازهای شهری، انگیزه الهی، شفافیت در فرآیند، وجود نهاد قابل اعتماد، بهبود وضعیت مالی می‌باشند. برآورد ضرایب این مدل از طریق حداکثر درستنمایی محاسبه شد که نتایج حاصل از این برآورد در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۷: نتایج برآورد الگوی لاجیت

متغیر	ضریب تخمین	انحراف معیار	آماره Z	سطح معناداری
جنس	-0.794476	0.293147	-2.710162	0.0067
آگاهی از نیازهای شهری	1.216743	0.287065	4.238563	0.0000
علاقه‌مندی به شهر	0.799775	0.306768	2.607097	0.0091
انگیزه الهی	0.579300	0.287612	2.014169	0.0449
شفافیت در فرآیند	1.204436	0.340699	3.535187	0.0004
وجود نهاد قابل اعتماد	0.681137	0.277963	2.450453	0.0143
قیمت پیشنهادی	-4.59E-05	3.82E-06	-12.021892	0.0000
عرض از مبدأ	1.107974	0.507315	2.183995	0.0289

MCF $R^2 = 0.508$ Prob (LR Statistic) = 0.000 LR Statistic=0.403

مأخذ: یافته‌های پژوهش

همان‌طور که در جدول دیده می‌شود در سطح اطمینان ۹۵٪ متغیر جنس دارای اثر منفی و

معنی داری است. بدین معنی که مردان که سهم بیشتر نمونه را به خود اختصاص می‌دهند حاضر به پرداخت کمتری نسبت به زنان هستند. تحقیقات انجام شده در این پژوهش نشان داد، یکی از دلایل عمده تمایل به پرداخت کمتر در مردان، نارضایتی‌های آنان از برخورد کارکنان و مسئولین شهرداری و نا عادلانه دانستن بسیاری از قوانین این سازمان است.

آگاهی از نیازهای شهری، در سطح اطمینان ۹۵٪ متغیر مثبت و معناداری در پرداخت بیشتر به منظور تأمین خدمات عمومی شهری می‌باشد. با افزایش آگاهی در جامعه، میزان مشارکت افزایش می‌یابد و باعث می‌شود که فرد، در بطن برنامه‌های شهری قرار گیرد و با مسائل شهری آشنا می‌شود. در نتیجه، نوعی حس مسئولیت در فرد ایجاد می‌گردد. در چنین شرایطی، او خود را بخشی از جامعه می‌داند و منافع خود را در گرو منافع جامعه می‌داند و تمایل او برای پرداخت بیشتر خواهد شد.

علاقه‌مندی به شهر در سطح اطمینان ۹۵٪ دارای ارتباط مثبت و معناداری در پرداخت بیشتر به منظور تأمین خدمات عمومی شهری می‌باشد. افرادی که به شهر خود علاقه‌مندند، آمادگی هرگونه کمک به شهر خود را دارند و به پیشرفت شهر خود حساس‌اند و تمام تلاش خود را برای بالندگی آن به کار می‌گیرند. نتایج این پژوهش نشان داد افرادی که به شهر خود علاقه‌مند هستند برای تأمین نیازهای شهری حاضر به پرداخت بیشتری می‌باشند.

انگیزه الهی، در سطح اطمینان ۹۵٪ متغیر مثبت و معنادار دیگری در پرداخت بیشتری برای تأمین خدمات عمومی شهری است. به دلیل جنبه‌های مذهبی در مردم ایران، به خصوص وجود اعتقادات دینی در مردم اصفهان بر افزایش میزان تمایل به پرداخت افراد اثرگذار است.

در سطح اطمینان ۹۵٪ یکی دیگر از عوامل مثبت و معنادار شفافیت در فرآیند است به گونه‌ای که شفافیت در عملکرد شهرداری‌ها باعث پرداخت بیشتر افراد جامعه در تأمین خدمات عمومی شهری خواهد شد. اطلاعات شفاف را می‌توان به عنوان یکی از ابزارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی مدیران دانست. هر قدر شفافیت اطلاعات در جوامع بیشتر باشد، امکان اتخاذ تصمیمات آگاهانه و امکان رشد فساد کاهش می‌یابد. از این رو شفافیت بر روابط اجتماعی متقابل افراد با سازمان‌ها به شدت اثرگذار است. نقصان اطلاعات باعث افزایش هزینه و ناتوانی شهرداری در جهت جذب منابع مالی در بخش سوم خواهد شد. مثبت بودن این عامل نشان می‌دهد که اگر شهرداری در عملکرد خود واضح و روشن عمل کند، افراد تمایل به پرداخت بیشتری خواهند

داشت.

بهترین شیوه برای تأمین منافع بزرگ‌ترین بخش از جمعیت و کسب مستدل‌ترین توافقی‌ها در میان منافع متعارض، وجود نهاد قابل اعتماد و عادلانه می‌باشد. میزان اعتماد مردم به نهادهای معتمد یکی از عناصر مهم و کلیدی در جذب سرمایه‌های مربوط به افراد می‌باشد. مثبت و معنی‌دار شدن این متغیر در سطح اطمینان ۹۵٪ نشان می‌دهد که در صورت وجود سازمان یا نهاد قابل اعتماد، مردم تمایل به پرداخت بیشتری خواهند داشت و همکاری بیشتری در تأمین خدمات عمومی شهری خواهند داشت.

متغیر قیمت پیشنهادی در سطح اطمینان ۹۵٪ دارای ارتباط منفی و معناداری می‌باشد به گونه‌ای که با افزایش مبالغ پیشنهادی تمایل مردم برای پرداخت کاهش خواهد یافت. همان‌گونه که انتظار می‌رفت احتمال پاسخ "بله" عمدتاً به میزان مبلغ پیشنهادی^۱ بستگی دارد. علامت منفی این متغیر نشان می‌دهد که هر چه مقدار مبلغ پیشنهادی افزایش یابد پاسخ‌دهندگان تمایل کمتری برای پرداخت از خود نشان می‌دهند، مشروط بر اینکه شرایط رفتار عقلایی در بازار فرضی برای شخص پاسخ‌دهنده فراهم باشد.

ارزش تمایل به پرداخت پاسخ‌گویان

جدول ۸: ارزش تمایل به پرداخت پاسخ‌گویان

پاسخ به مبلغ پیشنهادی	ضریب تخمین	انحراف معیار	آماره Z	سطح معناداری
تمایل به پرداخت (تومان)	64176	2789.96	10.04	0.0000

پس از برآورد الگو و به دست آوردن ضرایب متغیرها، با استفاده از مقدار میانگین متغیرهای توضیحی، میانگین تمایل به پرداخت پاسخ‌گویان محاسبه شد. مقدار انتظاری متوسط WTP پس از برآورد پارامترهای مدل لاجیت با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی، به وسیله انتگرال‌گیری عددی از سطح زیرمنحنی تقاضای افراد در محدوده صفر تا بالاترین پیشنهاد محاسبه گردید. با محاسبه انتگرال معین، متوسط تمایل به پرداخت ماهانه خانوار ساکن در شهر اصفهان در سطح

اطمینان ۹۵٪ برابر با ۶۴۱۷۶ تومان جهت تأمین خدمات عمومی شهری به دست آمد. با ضرب این عدد در تعداد اعضای جامعه آماری تحقیق (۵۶۳۵۹۶ خانوار ساکن در شهر اصفهان) میزان تمایل به پرداخت ماهانه کل جامعه حدود ۳۶ میلیارد و ۱۶۹ میلیون تومان خواهد بود؛ و با توجه به اینکه در حدود ۳۴ درصد از افراد جامعه آماری حاضر به پرداخت هستند، این میزان برابر با ۱۲ میلیارد و ۶۲۶ میلیون تومان خواهد بود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در این پژوهش محاسبات نشان داد که هر خانوار در شهر اصفهان حاضر است ماهانه ۶۴۱۷۶ تومان برای تأمین نیازهای شهری هزینه کند که این مبلغ برای تمام خانوارهای شهر اصفهان معادل ماهانه حدود ۳۶ میلیارد و ۱۶۹ میلیون تومان خواهد بود. متغیرهای جنس، آگاهی از نیازهای شهری، علاقه‌مندی به شهر، انگیزه الهی، شفافیت در فرآیند، وجود نهاد قابل اعتماد و قیمت‌های پیشنهادی اثر معنی‌داری بر پذیرش قیمت‌های پیشنهادی برای تأمین نیازهای شهری با استفاده از بخش سوم داشته است.

تمامی متغیرهای موجود در مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودند. متغیر جنس در سطح اطمینان ۹۵٪ دارای اثر منفی و معنی‌داری است؛ یعنی مردان تمایل به پرداخت کمتری نسبت به زنان دارند. علاقه‌مندی به شهر دارای ارتباط مثبت و معناداری می‌باشد، این بدین معناست که افرادی که به شهر علاقه‌مند می‌باشند برای تأمین نیازهای شهری حاضر به پرداخت بیشتری هستند. مثبت و معنادار بودن انگیزه الهی بدین معنی است که با افزایش این انگیزه در جامعه تمایل به پرداخت افراد افزایش خواهد یافت، این متغیر در پژوهشی که به بررسی انگیزه‌های تأمین مالی خدمات شهری پرداخته بود به‌عنوان اولین عامل مؤثر در جلب مشارکت شهروندان معرفی شده است. شفافیت در فرآیند عامل مثبت و معناداری است که در صورت شفافیت در عملکرد و مشاهده پیشرفت در امور میزان تمایل به پرداخت افزایش می‌یابد. وجود نهاد قابل اعتماد یکی از عناصر مهم و کلیدی در جذب سرمایه‌های مربوط به افراد در تأمین نیازهای شهری می‌باشد؛ به‌طوری که بسیاری از افراد با ایجاد نهاد قابل اعتماد تمایل به پرداخت بیشتری خواهند داشت. در پژوهشی که به ارائه الگوی تأمین مالی شهرداری پرداخته است، معیار عدالت و شفافیت را به‌عنوان بالاترین درجه اهمیت در زمینه تأمین مالی شهر نسبت به دیگر معیارها معرفی کرده است. متغیر

قیمت پیشنهادی نیز ارتباط منفی و معناداری دارد و این مسئله بیانگر ارتباط منفی بین قیمت و مقدار تقاضاست که با افزایش قیمت‌های پیشنهادی تمایل به پرداخت افراد کاهش می‌یابد.

References (in Persian):

Abdoli, m. (1393). People's Motives in Supplying Public Goods, Master's thesis, Department of Economics, University of Isfahan. (In persian)

Akbari, N., & Yarmohammadian, N. (2012). Calculating the Sustainability of Municipality Revenue in the Case of Distribution of Construction Complications (Case Study: Isfahan Municipality). Economics and Urban Management, Volume 1, Issue 1, pp. 115-103. (In persian)

Azeri, A. (2014). Strategic Planning of Improvement of the Position of the Third Section of Economics (Waqf and Charity) in order to meet the needs of the Urban Public through the SWOT and AHP Analysis, Master's Degree, Department of Economics, University of Isfahan. (In persian)

Dadgar, Y., & Saadatfar, J. (2007). The Feasibility of Waggard of Money (A New Tool for the Development of Literature and Economic Activities). Quarterly Journal of Economic Research, seventh year, No. 1. (In persian)

Derakhshan M. (2016). Analysis of the Economics of Contracts in the Third Section of the Economy with Emphasis on Islamic teachings, Ph.D., Department of Economics, University of Isfahan. (In persian)

Derakhshan, M., & Nasrallahi, Kh. (2014). Analysis of the Effect of Third Section Development on Economic Indicators and Development Strategies in Iran. Quarterly Journal of Islamic Economics, Year 4, No. 55. (In persian)

Erfanifar, S., zibai, M., & Kasraei, M. (2014). Investigating the Socioeconomic Factors Affecting the Acceptance of Modern Technologies of Protective Tillage in Darab Region (Application of Multiple Choice Logit Model). Journal of Agricultural Economics and Development, No. 3, 203-197. (In persian)

Jahaniyan, N. (2011). The Basics, Objectives and Status of Waqf in Islamic School of Economics, Journal of Islamic Economic Studies, 11th Year, 42. (In persian)

Sadeghpour, F. (2015). Estimating the willingness of people to pay for the establishment of a welfare organization for financing education (Isfahan case study). Master's thesis, Department of Economics, University of Isfahan. (In persian)

Sharzahi, Gh., & Majed, V. (2011). Sustainable Financing of the City (How to

Financing for Sustainable Urban Development). Urban Management, Volume 9, 315-299. (In persian)

Sobagh-Kermani, M., & Agheli, L. (2004). The Necessity of Promoting Cooperatives and Its Position in the Third Economy, Journal of Modares University of Humanities, No. 2. (In persian)

Tolui Ashlaghi, A., & Rashidpour, A. (2008). Valuation of cultural and artistic goods, Research journal. (In persian)

References (in English):

Cameron, T.A. and M.D. James. (1987). Efficient Estimation Methods for Close-Ended Contingent Valuation Surveys. Review of Economics and Statistics, vol. 69, pp. 269-276.

Hanemann, W. M. (1984). Welfare evaluations in contingent valuation experiments with discrete responses. American. Journal of Agricultural Economics, 71(3): 332-341.

Lee, C. and Han, S. (2002). "Estimating the Use and Preservation Values of National Parks Tourism Resources Using a Contingent Valuation Method", Tourism Management 23, 531-540.

پیوست

پرسشنامه استخراج جایگاه بخش سوم در تأمین نیازهای شهری

امروزه یکی از روش‌های تأمین نیازهای شهری در دنیا از طریق کمک‌ها و مشارکت‌های مردمی است که با انگیزه‌ها و اشکال مختلف انجام می‌گیرد. این تحقیق در پی بررسی چگونگی وضعیت موجود و امکان ارتقاء جایگاه مشارکت بخش سومی (وقف و خیریه) مردم در تأمین نیازهای شهری و بررسی عرصه‌ها و اولویت‌های شهروندان در این زمینه است.

۱-جنسیت: ۱-مرد ۲-زن

۲-سن:

۳-وضعیت تأهل: ۱-مجرد (تعداد اعضای خانواده.....) ۲-متاهل

(تعداد فرزند.....)

۴-تحصیلات: ۱-بی‌سواد ۲-آزیر دیپلم ۳-دیپلم ۴-فوق دیپلم ۵-کارشناسی ۶-

۷-دکتری ۸-حوزوی

- ۵- شغل.....
- ۶- منطقه محل سکونت.....
- ۷- میزان درآمد ماهانه.....
- ۸- آیا برای حل مهم‌ترین کمبود محله یا شهر خود حاضر به کمک خیر هستید؟ بله خیر
- ۹- آیا برای حل مهم‌ترین کمبود محله یا شهر خود حاضر به پرداخت (مبلغ.....) هستید؟ بله خیر
- ۱۰- بیشترین مبلغی که ماهانه برای حل مهم‌ترین کمبود محله یا شهر خود حاضر به پرداخت آن هستید به چه میزان می‌باشد؟ ۱- حاضر نیستم. ۲- ۱۰ هزار تومان ۳- ۲۵ هزار تومان ۴- ۵۰ هزار تومان ۵- ۱۰۰ هزار تومان ۶- تا ۵۰۰ هزار تومان ۷- بیش از ۵۰۰ هزار تومان
- ۱۱- در تعیین میزان پرداختی فوق کدامیک از موارد زیر تأثیر بیشتری دارد؟
- برخورداری از تخفیف مالیات و عوارض
 - علاقمندی به شهر و احساس مسئولیت در مقابل همشهریان
 - یادبود در گذشتگان
 - جلب رضایت الهی
 - ادای دین به شهر و همشهریان
 - ماندگاری نام خود یا خانواده
 - شفافیت در فرآیند و محل هزینه‌کرد آن و وجود نهادی قابل اعتماد
 - آشنایی با نیازهای شهری بویژه در محله خود
 - بهبود وضعیت مالی